

עפ"ג 55348/02/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד סגן הנשיאה השופט אליהו ביתן - אב"ד
כבוד השופטת גילת שלו
כבוד השופט דניאל בן טולילה
המערער:
נגד
המשיבה:
פלוני
מדינת ישראל

מהות הערעור: ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר-שבע (כב' השופט י' עטר), בת"פ 56977-05-18 מיום 14/1/2021.

נוכחים:

המערער וב"כ עו"ד דמיטרי ורניצקי

ב"כ המשיבה עו"ד תהילה גלנטה

פסק דין

כללי

1. המערער הורשע על פי הודאתו בביצוע עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות, כנגד בת זוג; הפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם; היזק לרכוש במזיד; איומים; והפרת הוראה חוקית.
2. בכתב האישום בת"פ 13241-03-18 נטען כי ביום 07.10.17, במהלך ויכוח בין המערער לבת זוגו לשעבר, הוא סטר לה, הכה בראשה באגרוף ובעט בגופה. ובהמשך לכך ניסה להיכנס לתוך ביתה והיא משכה אותו החוצה. כתוצאה ממעשי המערער נגרמו למתלוננת שריטה בצווארה וסימן המטומה על הזרוע.
- בכתב האישום בת"פ 56977-05-18, צוין כי הוצא למערער צו האוסר עליו להתקרב לבת זוגו לשעבר או ליצור עמה קשר, והותר לו להתקרב לבית מגוריה רק לצורך הסדרי ראייה עם בנם המשותף, במועדים שנקבעו. וכי המערער הפר את הצו בכך שהגיע בשעת ערב לבית המתלוננת ושבר את חלון ביתה באמצעות סלע. עוד נטען, כי לאחר האירוע המתואר, המערער נעצר ושוחרר על ידי קצין משטרה בתנאים מגבילים, ויום לאחר מכן איים באמצעות עובדת רווחה בפגיעה בבנו הקטין. ובאותו היום הפר את תנאי השחרור ואת צו ההגנה בכך ששלח למתלוננת מסרונים.
3. שירות המבחן הגיש על המערער מספר רב של תסקירים, בהם הוצגו נתונים, עברו, נסיבות חייו וההליך הטיפולי שהוא עובר. מהתסקירים עולה כי המערער בן 25, רווק ואב לילד בן 4 ממערכת זוגית ללא

נישואין עם המתלוננת. בכיתה ח' נשר מהמסגרת הלימודית על רקע קשרים עם חברה שולית ומעורבות בפלילים. ובשנת 2006 הוכר על ידי בית המשפט לנוער כקטין נזקק, ונעשו ניסיונות שונים לשלבו במסגרות חוץ ביתיות. לא גויס לצבא ואף נשא מאסר בכלא אופק. תואר כי המערער גדל בנסיבות חיים מורכבות - אביו ריצה לאורך השנים עונשי מאסר בגין עבירות סחר בסמים, ובהמשך התמכר לסמים ונהג להשתמש בסמים בבית ולנהוג באלימות כלפי אם המערער. עברו הפלילי של המערער כולל 4 הרשעות קודמות, חלקן ביצע בהיותו קטין, בגין עבירות אלימות, רכוש והפרות הוראות חוקיות. והוטלו עליו מאסרים בפועל. בשנת 2015 המערער נדון לצו מבחן למשך שנה, שהוארך בשישה חודשים נוספים. מערכת היחסים בין המערער למתלוננת תוארה על ידי שניהם כבעייתית ומורכבת. אשר לעבירה, תיאר, כי באותו היום החזיר את בנם המשותף אל המתלוננת וחזר ברגל משום ששכח שהגיע למקום עם רכבו. ולאחר מספר דקות חזר אל הרכב והבחין שחלון הרכב שבור. הוא הניח שהמתלוננת היא זו שעשתה זאת וכעס, והחל לקלל ולצעוק, וכשהמתלוננת יצאה מהבית הוא זרק אבן על חלון הבית ושבר אותו. המתלוננת מסרה לשירות המבחן כי המערער חשד שהיא שברה את חלון הרכב שלו וכתוצאה מכך זרק אבן על חלון הבית. שללה חשש מפני המערער. ושירות המבחן ציין כי המתלוננת מתמודדת בעצמה עם קשיים מרובים ונמצאת בקשר טיפולי המסייע לה בהתמודדות בחייה ועם בנה. צוין כי נעשה ניסיון לשלב את המערער בטיפול בבית נועם, אך הדבר לא הסתייע בשל התנהגות המערער ועמדותיו. שירות המבחן התרשם מחד מקיומה של רמת מסוכנות להישנות עבירות, ומאידך מהכרה ראשונית של המערער בהתנהגותו האלימות, וסבר כי קיימת למערער נזקקות טיפולית משמעותית. בתסקירים משלימים דווח על שילובו של המערער בהליכים טיפוליים בקהילה, שידעו עליות ומורדות, בין היתר, בשל מגיפת הקורונה וצמצום פעילות הקבוצות הטיפוליות. אך צוין הצורך המשמעותי של המערער בטיפול ורצונו לשקם את עצמו. והדין בעניינו נדחה מעת לעת. בתסקירים האחרונים צוין כי המערער עומד בקשר רציף עם גורמי הטיפול ומביע רצון לערוך שינוי משמעותי בחייו. הוא שולב בקבוצה טיפולית המיועדת לגברים אלימים, והגיע לכל המפגשים באופן סדיר ללא איחורים וחסורים. ושיתף פעולה באופן כנה. עוד צוין כי המערער שולב ביחידה לטיפול בהתמכרויות. הגיע למפגשים באופן סדיר. ושיתף מעולמו. וכי שולב גם בפגישות ב"מעגל החיים והתעסוקה", ובמסגרת זו שולב בקורס לימודי רתכות. ובתסקיר האחרון צוין כי על אף הקשיים שחוזה המערער הוא משקיע מאמצים לערוך שינוי משמעותי בחייו. מבין את הצורך שלו במעטפת טיפולית. מצא עבודה ברתכות ועורך מאמצים להימנע מכל שימוש בחומרים ממכרים. ממשיך במפגשים ביחידה להתמכרויות, ובדיקת השתן האחרונה שמסר נמצאה נקייה מסם. והוא הביע את רצונו להמשיך בקבוצה הטיפולית בתחום האלימות הזוגית ששבה לפעול. עוד צוין, כי לאורך כל התקופה לא נפתחו נגד המערער תיקים פליליים. שירות המבחן התרשם כי המערער עשה כל מאמץ כדי לשמור על קשר אתו בתקופת הקורונה; מגלה כוחות להתמודדות; וכיום הוא עורך שינוי, מתאמץ ומשקיע על מנת להשיג צרכיו בדרכים אדפטיביות ותוך זיהוי גורמי סיכון העלולים להכשילו; וכי הוא מצוי כיום בתהליך קשה הדורש כוחות נפש ומאבק יומיומי עם דפוסים מכשילים. ולאור האמור סבר כי יש להטיל על המערער ענישה שיקומית שתאפשר לו להמשיך בתהליך החיובי שבו החל. עוד צוין, כי עונש של מאסר בפועל, ובכלל זאת מאסר בעבודות שירות, יוביל לנסיגה משמעותית במצבו של המערער ובמוטיבציה שהוא מגלה, והמליץ להטיל עליו עונש של"צ וצו מבחן למשך שנה, במהלכו ימשיך בקבוצה טיפולית בשירות המבחן וביחידה להתמכרויות בקהילה. בעדכון נוסף, התייחס שירות המבחן לשאלת הארכת המאסר המותנה, והמליץ להאריכו.

4. בית המשפט קמא עמד על נסיבות ביצוע העבירות, וקבע כי מתחם העונש ההולם בעבירות בת"פ

13241-03-18 נע בין מאסר על תנאי לבין שנת מאסר בפועל, ומתחם העונש ההולם בעבירות בת"פ 56977-05-18 נע בין מאסר על תנאי ל- 10 חודשי מאסר בפועל. אשר לעונש הראוי למערער, בית המשפט עמד, בין היתר, על ההליך הטיפולי שעובר המערער, וכברת הדרך הארוכה שעבר. קבע כי עניינו של המערער אינו מאפשר להאריך את המאסרים על תנאי התלויים ועומדים נגדו, שכן הם הווארכו בעבר. והטיל על המערער חודש מאסר בפועל, הפעיל את המאסרים על תנאי בני חמישה ושישה חודשים בחופף זה לזה ובחופף לעונש המאסר שהוטל, כך שסה"כ על המערער לשאת שישה חודשי מאסר בעבודות שירות. ובנוסף הוטלו מאסרים על תנאי, פיצוי למתלוננת בסך ₪ 4,000 וצו מבחן למשך שנה וחצי.

5. מכאן הערעור.

טיעוני הצדדים

6. ב"כ המערער טוען כי היה על בית המשפט קמא להורות על הארכת המאסרים המותנים. הפנה לתסקירים הרבים שהוגשו על המערער. לנסיבות חייו. להליך הטיפולי בו הוא משולב. למאמצים שהוא משקיע בשיקום חייו. ולנזק העלול להיגרם לו מעונש מאסר, גם בעבודות שירות. וטען כי סעיף 85 לחוק העונשין המאפשר הארכה נוספת של מאסרים על תנאי, מתאים בדיוק למצבו של המערער.

בדיון היום אפשרנו למערער לומר דברים והוא מסר שהוא סיים את הטיפול בתחום הסמים וממשיך למסור בדיקות שתן אחת לשבועיים. הוא סיים קבוצת טיפול בתחום האלימות הזוגית ועומד להתחיל קבוצה טיפולית נוספת באותו תחום ומשולב גם בשיחות פרטניות. עובד כל יום מהשעה 07:00 עד השעה 16:00 ברכבת ישראל כרתך. פוגש את הילד המשותף שלו ושל המתלוננת במרכז קשר. משלם מזונות. ועובד קשה בכל תחומי החיים כדי להשתקם.

7. ב"כ המשיבה ציינה שהדברים שהמערער מסר מתאימים לדברים שהיא שמעה מפי המתלוננת, ושהמתלוננת עצמה אינה מעוניינת שיחמירו עם המערער. ואמרה שעל רקע הדברים שהמערער מסר התביעה מסכימה לקבל תסקיר עדכני על המערער ובעקבותיו לשוב ולשקול את עמדתה.

דין והכרעה

8. לאחר ששמענו את טיעוני הצדדים ואת דברי המערער ושקלנו את מלוא הנתונים והנסיבות הנוגעים לענין, באנו למסקנה כי דין הערעור להתקבל.

אשר למאסרים על תנאי והאפשרות להימנע מהפעלתם -

9. סעיף 55 בחוק העונשין קובע, שמי שנדון למאסר על תנאי והורשע בשל עבירה נוספת, יצווה בית המשפט על הפעלת המאסר על תנאי.

סעיף 56 בחוק העונשין מאפשר לבית המשפט שהרשיע נאשם בעבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה מאסר, להימנע מהפעלת המאסר על תנאי ותחת זאת להאריך או לחדש את תקופת התנאי.

וסעיף 56(ב) מגביל את האפשרות להימנע מהפעלת המאסר על תנאי להרשעה הראשונה של הנאשם בעבירה נוספת.

סעיף 85 בחוק העונשין קובע-

(א) על אף הוראות סעיף 56(ב), רשאי בית המשפט שהרשיע אדם העובר טיפול למשתמשים בסמים, או שסיים טיפול כאמור, להשתמש בסמכותו לפי סעיף 56 יותר מפעם אחת, אם שוכנע כי לא יהיה זה צודק להפעיל את המאסר על תנאי משום שיש סיכוי לשיקומו של האדם, כי הפעלת המאסר על תנאי תסב לו נזק חמור, וכי אין סיכון לשלום הציבור בשל הארכת התנאי.

(ד) לענין סעיף זה -

"טיפול למשתמשים בסמים" - "טיפול סוציאלי", "טיפול רפואי" או "טיפול משולב", כהגדרתם בחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, תשנ"ג-1993, הניתן למשתמשים בסמים;

וחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, תשנ"ג-1993 מגדיר-

"טיפול סוציאלי" - לרבות טיפול פסיכוסוציאלי;

"טיפול רפואי" - טיפול רפואי פיסי או נפשי, לרבות חלוקת סם תחליפי;

"טיפול משולב" - טיפול סוציאלי וטיפול רפואי המשולבים זה בזה;

10. אין חולק שחלק מהעבירות שהמערער הורשע בביצוען, מפעילות שני מאסרים על תנאי העומדים לחובת המערער, האחד של 6 חודשים והשני של 5 חודשים, שהארכו כבר פעם אחת.

השאלה היא אפוא האם מתקיימים במערער התנאים הקבועים בסעיף 85 הנ"ל, המאפשרים הימנעות נוספת מהפעלת המאסרים על תנאי.

11. בית המשפט קמא התייחס בקצרה לסוגיה זו וציין באופן לאקוני כי "מהתמונה העולה מהתסקירים, לא עולה כי עניינו של הנאשם חוסה תחת סעיף זה, בשים לב לטיב הטיפול שעבר והאמור בתסקירים אודות בדיקות השתן והשימוש בסמים בעניינו."

ואולם, התסקירים הרבים שהוגשו על המערער מציינים פעם אחר פעם את רקע סביבת גידולו של המערער, שאביו צרך סמים תוך שיתוף בני המשפחה, ואת העובדה שהמערער עצמו צורך סמים; ומתארים את שילוב המערער ביחידה לטיפול בהתמכרויות בדימונה, את המאמצים שהמערער עושה להיגמל מהתלות בסמים, ואת התקדמותו, הבאה לביטוי בין היתר בבדיקות השתן הנקיות בדך כלל שלו, תוך ציון הקשיים הידועים הכרוכים בתהליך הגמילה והעליות והמורדות האופייניות לו.

בנסיבות המתוארות ניתן לראות במערער כמי "שעובר טיפול למשתמשים בסמים".

12. שירות המבחן מעריך מאוד את כשרת הדרך הטיפולית שהמערער עבר, במסגרתה בין היתר הוא רכש מקצוע בתחום הרתכות, בקורס שהתקיים בתל אביב והמערער הקפיד להגיע אליו מדימונה ולסיימו,

ואחר כך שולב בעבודה בתחום ברכבת ישראל; וסבור שהמערער נמצא בתהליך משמעותי ועקבי לצורך עריכת שינוי בחייו.

13. המערער משולב בעבודה במסגרת רכבת ישראל, בה הוא מתמיד, וזאת לאחר תקופה ארוכה בה לא עבד והתקשה למצוא עבודה. והצורך לבצע עבודות שירות למשך מספר חודשים, הכרוך בהפסקת עבודתו, יפגע באפשרות שלו להמשיך במקום עבודתו, ולהערכת שירות המבחן תוצאה זו תהיה החמצה של התהליך שהמערער עובר.

14. בהקשר זה מן הראוי לציין כי המערער עבר את העבירות בתיק זה בשנים 2017-2018 ומאז לאורך תקופה של כשלוש וחצי שנים הוא לא הסתבך בעבירות נוספות. יש בנתון זה כדי לחזק את הפרוגנוזה החיובית של שיקום המערער ולהצביע על כך שהמערער אינו מסכן את שלום הציבור.

15. נראה אפוא שמתקיימים במערער המרכיבים המאפשרים עקרונית שימוש באופציית ההימנעות הנוספת מהפעלת המאסרים המותנים, הקבועה בסעיף 85 בחוק העונשין.

16. הנתונים הנוגעים למאסרים המותנים שלחובת המערער - מועדי ביצוע העבירות השונות, גילו של המערער באותה עת, פרק הזמן שנותר לתום תקופת התנאי, והזמן שחלף מאז ביצוע העבירות האחרונות ועד היום - תומכים באפשרות להימנע מהפעלת המאסרים המותנים:

בתאריך 22.10.12, בעת שהמערער היה קטין, הוא הורשע בבית משפט השלום לנוער בעבירות של התפרצות לבית מגורים וגניבה; חמש עבירות של הפרת הוראה חוקית; והיזק בזדון; שבוצעו בשנים 2011 ו- 2012; ונידון, בין היתר, ל- 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, על כל עבירה מסוג פשע. (ת"פ 35620-02-12)

בתאריך 06.03.13, בעת שהמערער היה קטין, הוא הורשע בבית משפט השלום לנוער בעבירות של הטרדה באמצעות מתקן בזק, תקיפה סתם, ואיומים, שביצע בסוף שנת 2012 ובתחילת שנת 2013, ונידון, בין היתר, ל- 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 18 חודשים, שלא יעבור כל עבירת אלימות, איומים ותקיפה וכל עבירת פשע. (ת"פ 46343-01-13)

ובתאריך 08.11.15 הוא הורשע בעבירות של השתתפות בתגרה במקום ציבורי, החזקת סכין והפרעה לשוטרי במילוי תפקידו, ונידון, במסגרת הסדר טיעון, בין היתר, להארכת המאסרים על תנאי המפורטים מעלה למשך שנתיים נוספות מיום 08.11.15, ולצו מבחן למשך 12 חודשים.

את העבירות בתיק דנן, המפעילות את המאסרים על תנאי. המערער ביצע בתאריך 07.10.17, כחודש לפני תום תקופת התנאי המוארכת.

וגזר דינו ניתן ביום 14.01.21 .

17. המערער בן 26. מגיל קטן הוא נחשף להתנהגות עוברת חוק ואלימה מצד אביו. אימץ לעצמו נורמות עברייניות והתנהגויות אלימות ואגרסיביות. הוא נשר מלימודיו, הסתבך בעבירות, הוכר כקטין נזקק, עבר בין מוסדות, לא גויס לצבא וריצה מאסרים, גם כקטין. והוא משתמש בסמים במשך שנים.

המערער נרתם לטיפול במסגרת שירות המבחן, הן בתחום היחסים הבין אישיים והן בתחום ההתמכרות, והתמיד בו לאורך תקופה ארוכה.

שירות המבחן התרשם כי המערער "נמצא בתהליך קשה הדורש כוחות נפש ומאבק יומיומי עם דפוסי

המכשילים והמוכרים ועל אף שקיימות מעידות באשר לצריכת חומרים ממכרים, אנו רואים זאת כחלק טבעי מהתהליך שעובר" וכי "מדובר באדם אשר ערך ועודנו בתהליך עריכת שינוי משמעותי בחייו, תהליך אשר ילווה אותו גם הלאה בשנים הבאות שכן מדובר בדפוסים מושרשים עליהם התנהל לאורך השנים". וסבר כי עונש של מאסר בפועל, גם בעבודות שירות, יוביל לנסיגה משמעותית במצבו. והמליץ להאריך את המאסרים על תנאי, ולהטיל על המערער של"צ וצו מבחן, במסגרתו המערער ימשיך בטיפול ביחידה להתמכרויות בקהילה.

18. ראוי לציין כי בית המשפט קמא אכן התרשם מהמאמצים של המערער לעלות על דרך הישר ובעטיים הוא הקל בדינו, אולם הוא סבר שבנסיבות הענין אין אופציה חוקית להימנע מהפעלת המאסרים המותנים העומדים לחובתו ועל כן הגיע לתוצאה שהגיע.

19. אנו סבורים כי עניינו של המערער, אשר במרכז הטיפול בו עומד שילובו ביחידה להתמכרויות, עומד בתנאי סעיף 85 לחוק העונשין ומצדיק שלא להפעיל את המאסרים על תנאי, משום הסיכוי לשיקומו, הנזק החמור שהפעלת המאסר על תנאי תסב לו, והיעדר סיכון לשלום הציבור בשל הארכת התנאי.

נראה לנו שבהתחשב במכלול הנתונים והנסיבות, במאמץ האדיר שהמערער משקיע בעריכת שינוי בחייו, שבא לביטוי בחיי היומיום שלו, בחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, בכך שהקשר הזוגי בין המערער למתלוננת הסתיים, ובכך שהמערער ימשיך ויעמוד במבחן לתקופה משמעותית ויהיו תלויים נגדו מאסרים על תנאי, יש לצעוד צעד אחד נוסף לעבר המערער, על מנת למנוע זעזוע במרקם העדין של תפקודו האישי והמשפחתי ולאפשר את שיקומו לטווח הארוך.

סוף דבר

20. נוכח האמור, אנו מקבלים את הערעור, מאריכים את המאסרים על תנאי העומדים נגד המערער מת"פ 35620-02-12 ומת"פ 46343-01-13 בשנתיים נוספות, מהיום; מבטלים את המאסר בפועל ואת המאסרים על תנאי שבסעיפים ו' ו-ז' בגזר הדין של בית המשפט קמא - אחרת לא ניתן להאריך את המאסרים על תנאי; ומחייבים את המערער בביצוע 300 שעות של"צ בהתאם לתכנית שתוגש על ידי שירות המבחן לאישור בית המשפט; יתר הוראות גזר הדין יעמדו בעינם.

ניתן והודע היום ט' אייר תשפ"א,
21/04/2021 במעמד הנוכחים.
אליהו ביתן, סגן נשיאה

גילת שלו, שופטת

דניאל בן טולילה, שופט